De Rode Ridder

INTERVIEWREEKS DOOR MARTIN HOFMAN (10): HANNELORE VANTIEGHEM

“Toen we elk met een gevuld glas terug in de kamer zaten, zei Karel: ‘Dit is de laatste keer in mijn leven. Santé!’”

Hannelore Vantieghem heeft een Belgische vader en een Duitse moeder terwijl ze zelf in het voormalige Tsjechoslowakije ter wereld kwam. Ze was jarenlang de vaste inkleurster van De Rode Ridder, zowel voor nieuwe albums als ingekleurde herdrukken. Daarnaast kleurde ze voor Standaard Uitgeverij vele strips in van Bessy Natuurcommando, De Geuzen, Jerom, Nero, Robert en Bertrand, Piet Pienter en Bert Bibber, Sam, De Geverniste vernepelingskes, Urbanus,... Dit interview verscheen al eens op de toenmalige website www.roderidder.be. De afspraak gebeurde bij Standaard Uitgeverij, vier jaar voor haar pensioen.

Je draait al heel wat jaartjes mee op de Standaard Uitgeverij, hé?

VANTIEGHEM: "Inderdaad, ik ben destijds begonnen als directiesecretaresse bij Standaard Uitgeverij, die job heb ik zeventien jaar lang gedaan. Toen drong zich een grote reorganisatie op en heb ik bij **Willy Vandersteen** gesolliciteerd om bij het teken- en inkleurwerk betrokken te worden. Ik heb na mijn humaniora twee jaar psychologie en parapsychologie en zes jaar kunstacademie gevolgd, en vond dat dit prima bij mijn interessegebied aansloot. Willy zette me meteen aan het inkten van de reeks Jerom.

Ook inkleurwerk werd me gaandeweg meer en meer toebedeeld, inmiddels doe ik dat al vijftien jaar. Daar ben ik heel blij mee, want ik werk graag met kleuren. Ik heb thuis trouwens steeds schilderijen gemaakt, daar hou ik me nog altijd graag mee bezig, en heb er al een aantal prijzen mee gewonnen (op www.havanti.be kan je haar werk volgen, er zijn regelmatig expo's, red.). Schilderen vind ik een prima manier om mezelf te uiten, iets wat bij artistieke mensen dikwijls van toepassing is.

Ook ben ik graag van de partij op de Boekenbeurs, vooral omwille van het menselijke contact dat je dan hebt. Ik vraag dan regelmatig aan kopers van de strips wat ze graag lezen, welke reeksen ze prefereren en of ze die strips

Hannelore Vantieghem (in een blonde periode) op een foto van Studio Vandersteen bij de lancering van het Suske en Wiske-album Angst op de Amsterdam (1985).

© Studio Vandersteen

boeiend vinden. Ik hou van contact met mensen en dikwijls steek je er zelf wat van op. Daarbij hou ik me tijdens de stille momenten bezig met het observeren van de mensen. Zoiets staat eigenlijk in het verlengde van schetsen maken, je doet er indrukken mee op. Zo is de natuur ook een dankbaar gegeven om te observeren: wanneer je ervoor openstaat, kan je uit de natuur eigenlijk van alles in jouw geest opnemen. De natuur is in feite een enorm gebeuren en zoiets vraagt soms tijd om er even bij stil te staan."

Hoe ging dat inkleuren bij Willy Vandersteen eigenlijk in zijn werk?

VANTIEGHEM: "Willy kwam regelmatig kijken terwijl ik aan het werk was, en toen zei hij 'Dat ziet er goed uit!' Ik deed naast De Rode Ridder ook ander inkleurwerk, zoals bijvoorbeeld de eerste vier verhalen van Robert en Bertrand, Jerom, Bessy Natuurcomando en af en toe Nero."

Was het leuk werken onder zijn leiderschap?

VANTIEGHEM: "Enorm! De hardwerkende Willy kon soms onverwacht uit de hoek komen. Zo riep hij dan dat we allemaal moesten stoppen met werken want de champagne stond koud. Toen gingen we allemaal gezellig samen drinken in zijn villa, en schonk hij ze eens goed vol. Regelmatig zei hij ook dat we pennen en kwasten moesten neerleggen en de volgende dag maar wat rapper moesten werken, of iets langer doorwerken — het werk moest immers op tijd afgewerkt worden — en dan trakteerde hij op een etentje. Het volgende moment zaten we dan allemaal royaal te tafelen in een of ander

> Karel had een tamelijk brute tekenstijl waarin je jezelf als inkleurster eens goed kon laten gaan.

restaurant. De obers bogen als knipmessen voor Willy, taxichauffeurs ook, want hij was héél royaal met fooien. Zeker weten: Willy Vandersteen is de beste baas die ik ooit gehad heb!
(lacht) Regelmatig gaf ik hem ook een lift op mijn weg naar huis en toen stapte hij onderweg uit aan zijn stamcafé…"

Kwam Karel op de studio kijken naar de afgewerkte inkleuringen en doet Claus dat ook?
VANTIEGHEM: "Claus niet, maar Karel kwam altijd het eindresultaat bekijken."

Is of was er overleg tussen de tekenaars en jou over hoe de inkleuringen moeten gebeuren?
VANTIEGHEM: "Nee, dat bepaal ik allemaal zelf. Soms zie je aan de manier waarop iets getekend of gearceerd is dat het donker moet zijn, of bestaan er aanwijzingen in het verhaal waarop ik me kan baseren. Tekenaars zeggen zelf dat ze zich met het tekenwerk bezighouden en geen idee hebben over de kleuren. Soms zeggen ze 'als het afgewerkt is, zal ik het wel zien'."
Het gebeurt soms dat ik twijfel over een toe te passen kleur: in dat geval bel ik de tekenaar en samen komen we dan tot een beslissing."

Er gebeuren wel eens foutjes bij het inkleuren, bijvoorbeeld iemand die een blauwe mantel draagt en plots is dat een groene mantel geworden.
VANTIEGHEM: "Het is onvermijdelijk dat dergelijke kleine dingen gebeuren. Ach, het gaat er om dat de hoofdpersonages steeds herkenbaar moeten blijven. Bij nevenfiguren valt zoiets minder op. Anderzijds moet ik regelmatig iets bijtekenen om kleine onvolkomenheden weg te werken. De enige bij wie ik dat nooit heb moeten doen, was **Bob De Moor**: dat was een echte perfectionist! Regelmatig meldde Bob me dat hij heel tevreden was over mijn inkleuringen. Bij zijn klare lijn-tekenwerk kon ik regelmatig de airbrush gebruiken en ook schaduwen toevoegen omdat sommige effecten dan extra mooi voor de dag kwamen.
Bob was ook de enige die me meenam naar allerlei feestjes waar hij op uitgenodigd was. Daarover zei hij tegen me: 'Feestjes binnen het stripgebeuren bijwonen is even belangrijk als inkleuren!' Ach, dat was een schat van een man. Ik betreur het ten zeerste dat hij overleden is."

Wat vind je van het inkleurwerk van Studio Leonardo voor De Rode Ridder?
VANTIEGHEM: "Niet slecht, maar soms te clean. Weet je, Karel had een tamelijk brute tekenstijl waarin je jezelf als inkleurster eens goed kon laten gaan. Karel had overigens graag veel verschillende kleuren in zijn Rode Ridder-verhalen.
Ach, eigenlijk is het werk van Studio Leonardo ook voor een enorm goede tekenaar als Claus te clean. Het zou allemaal een beetje krachtiger mogen zijn.
Wat me opvalt, is het expliciete bloot dat er tegenwoordig in de reeks te zien is. Karel tekende dikwijls naakte vrouwen, maar het bleef altijd een beetje mystiek, een beetje verdoezeld. Johan in zijn blote kont, dat zou Karel nooit getekend hebben! Hij was ook een enorme dierenvriend. Een speer in de muil van een beer zou in zijn verhalen nooit verschenen zijn."

Het inkleuren van eventuele heruitgaven van De Rode Ridder

Hannelore kleurde ook een aantal herdrukken in van oude albums die voor het eerst in kleur verschenen. Fragment uit De Rode Ridder11: De Zilveren Adelaar.

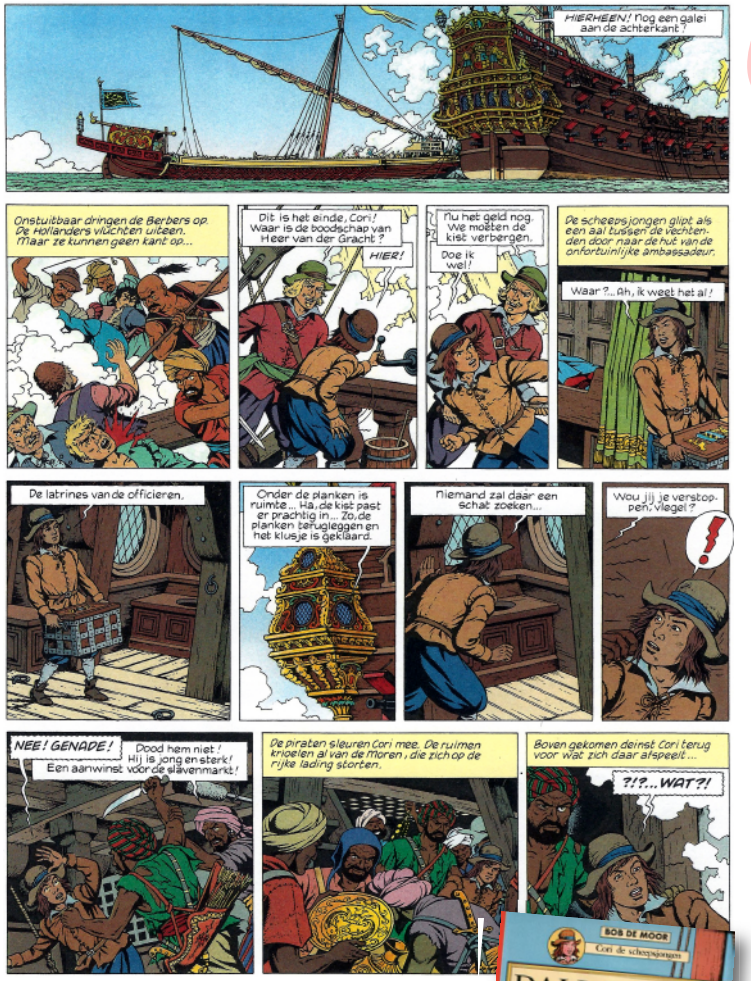

Behalve voor De Rode Ridder en andere reeksen van Standaard Uitgeverij, kleurde Hannelore ook het album Dali Capitan in de reeks Cori de Scheepsjongen in, in 1993 verschenen bij Casterman.

> Denk maar niet dat het werk met Mac sneller gaat dan handmatig: je moet eerst alles vergroten, en daarna de vlakken inkleuren. Met penseel betekende een klein vlakje een klein veegje.

verhalen die tot nog toe enkel in zwart-wituitgaven bestaan, zou dat jou toekomen?

VANTIEGHEM: "Ik hoop het want die verhalen moeten door middel van de airbrushstijl ingekleurd worden."

Wat heb je nog allemaal ingekleurd?

VANTIEGHEM: "De strips van Klein Suske en Wiske en van Urbanus. En ik heb regelmatig bijgesprongen bij het inkleuren van Suske en Wiske. Verder ook nog inkleurwerk voor Bob De Moor, zoals Dali Capitan (in de reeks Cori de Scheepsjongen, red.). Of de **Jan Bosschaert**-strips De Geverniste Vernepelingskes en zijn strips van Sam. Ik hoop dat Jan terugkeert met Sam, want dat was iets dat ik graag deed.
Ook de inkleuringen voor Piet Pienter en Bert Bibber heb ik gedaan. Eigenlijk had **Pom** liever dat zijn verhalen in zwart-wit bleven verschijnen want hij vond dat door het inkleuren zijn tekenlijn verloren ging. Dan kan ik alleen maar zorgen om het extra goed in te kleuren om de pil voor hem te verzachten.
Dan is er nog het promotiemateriaal, zoals de affiches. Ja, ook de recentste ‚grote Rode Ridder-pop-up heb ik nog ingekleurd."

Hoe heb je de overgang ervaren naar het inkleuren via Mac?

VANTIEGHEM: "Tja, ik kleur graag met penseel. Maar die evolutie was er nu eenmaal. Denk maar niet dat het werk met Mac sneller gaat dan handmatig: je moet eerst alles vergroten, en daarna de vlakken inkleuren. Met penseel betekende een klein vlakje een klein veegje.
Wist je dat geen enkele tekenaar zijn lijnen dicht maakt? Nee, zelfs een gedetailleerde tekening niet. Op dat gebied zijn de tekenaars van Suske en Wiske eigenlijk nog de beste. Het is op Mac immers belangrijk dat de lijnen op elkaar aansluiten, anders kleur je ongewild andere vlakken mee in. Mijn eerste werk is dus om alle lijnen dicht te maken. Daarna probeer ik om het niet te clean te houden. Een tekening moet immers 'leven', dus probeer ik er schaduweffecten in te brengen."

Ben je nu de enige inkleurster binnen de uitgeverij?

VANTIEGHEM: "*I'm the sole survivor.* Alle inkleursters die de laatste jaren de uitgeverij verlieten, werden niet meer vervangen. Zelf heb ik nog vier jaar te gaan. Ik vrees dat na mijn pensioen alle inkleurwerk uitbesteed zal worden."

Werk je dan niet meer samen met Anita Schauwvlieghe?

VANTIEGHEM: "Jawel, trouwens Anita is in feite geen inkleurster bij Standaard Uitgeverij. Zij staat momenteel in voor het archief van al onze strips (Anita overleed in 2014, red.)."

Waar zijn studiomedewerkers Diane Asselbergs en Marie-Claire De Cock gebleven?

VANTIEGHEM: "Diane werkt hier niet meer, evenals Marie-Claire."

Je hebt Karel Biddeloo goed gekend. Vertel eens wat meer over hem.

> In de late avond van die dag is Karel in coma gegaan om er niet meer uit te ontwaken. Een paar dagen later overleed hij. We zijn de laatste bekenden die hem gesproken hebben...

VANTIEGHEM: “Karel... ik mis hem. Je weet zelf wat voor een fantastische persoonlijkheid hij was. Ik vond het fijn om in zijn gezelschap te vertoeven. Ook buiten het werk om zagen we elkaar regelmatig. Zo gingen mijn partner en ik regelmatig op restaurant met Karel en **Urssla**. Ach... weet je... de laatste keer dat Karel en Urssla uit eten gingen, was samen met mij en mijn vriend. Het was die keer dat we hem voor het laatst thuis bezochten. Karel was toen al erg ziek, eigenlijk niet meer in staat om uit te gaan. Toch zei hij plots dat hij met ons ergens in de buurt wou gaan eten. Met ons vieren hebben we toen in een restaurant in Wuustwezel getafeld. Hoewel Karel moeite had met het eten, genoot hij er zichtbaar van.

Kort daarna werd hij opgenomen in het pallitatieve ziekenhuis. Ik contacteerde Urssla met de bedoeling Karel eens te bezoeken, maar ze schermde hem af voor de buitenwereld. Ergens kan ik dat begrijpen. Maar ik antwoordde haar dat ik hem echt wou zien. Mijn vriend en ik zijn dan naar het ziekenhuis getrokken en we spraken de verpleegster aan of het een geschikt moment was om even bij Karel te zijn. Ze antwoordde dat hij het grootste deel van de dag sliep en ik zei dat ze hem niet mocht wakker maken voor ons. Daarop ging de verpleegster een kijkje nemen in de kamer van Karel en kwam terug met de melding dat we geluk hadden: Karel was zonet wakker geworden.

Karel herkende ons onmiddellijk en was héél blij met ons bezoekje. Hij was erg onrustig, het was duidelijk dat hij bang was voor de dood. Ik heb hem toen lang in mijn armen genomen, dat troostte hem enorm en hij werd rustiger. Mijn vriend en ik zaten er in tranen bij.

Ik voelde me zó hulpeloos, en vroeg hem waarmee ik hem nog een plezier kon doen. Toen merkte ik de flessen water op en vroeg of hij misschien een glas rode wijn wou drinken, hoewel ik goed besefte dat dit verboden was voor hem in deze omstandigheden. Karel verzuchtte: ‘Dat is echt mijn grote, laatste wens: nog eens een rode wijn te drinken!’ Mijn vriend en ik begaven ons naar de verpleegstersbalie en we legden de situatie uit. Ze gaven ons een fles rode wijn en drie wijnglazen...

Toen we elk met een gevuld glas terug in de kamer zaten, zei Karel: ‘Dit is de laatste keer in mijn leven. Santé!’

Met tussenpozen heeft hij zijn glas met kleine teugjes helemaal leeggedronken. We zijn nog een tijd gebleven, en Karel dronk nog een glas water. Toen begon hij in te soezen, de man was werkelijk op het einde van zijn krachten. Fel geëmotioneerd hebben we afscheid genomen. In de late avond van die dag is Karel in coma gegaan om er niet meer uit te ontwaken. Een paar dagen later overleed hij. We zijn de laatste bekenden die hem gesproken hebben...”

Het blijft nu stil in de kleine ontvangstkamer van het grote uitgeverscomplex. Hannelore en ik zitten even zonder woorden. Maar we zijn met drie: aan de zijde van Hannelore staat de levensgrote pop-up van Johan. Even later nemen we afscheid.

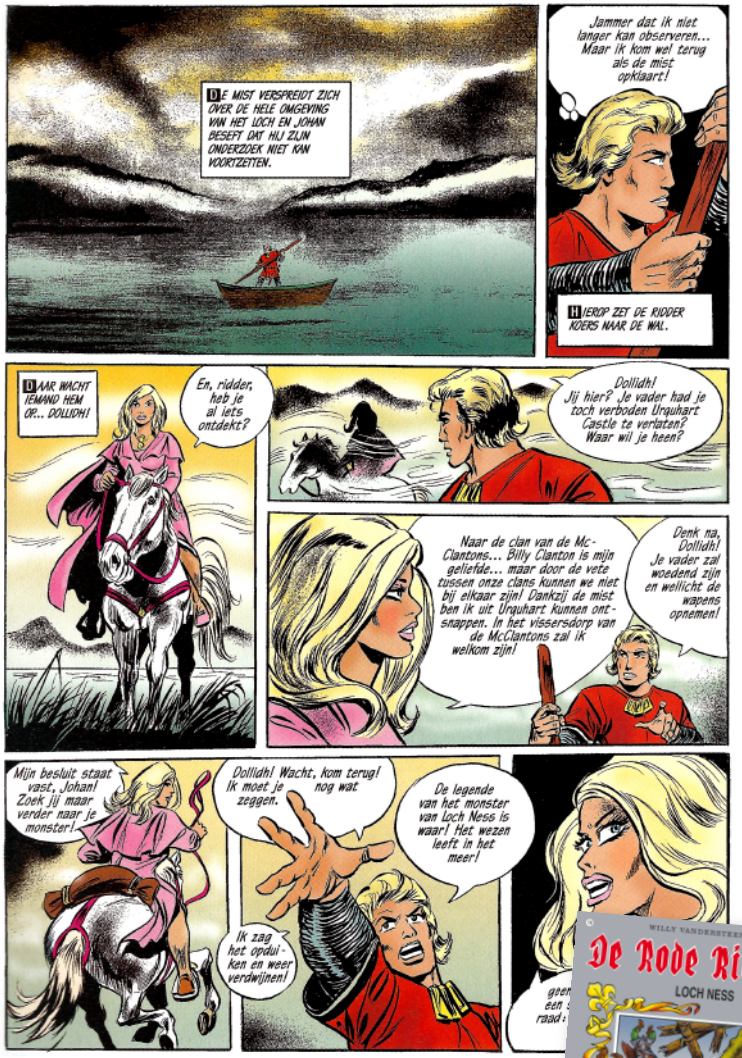

Loch Ness (deel 199 uit 2003) was het laatste album van De Rode Ridder waar Hannelore de inkleuring van verzorgde.

Lay-out: David Steenhuyse © De Stripspeciaalzaak 2016